

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 กับบริบทการพัฒนาประเทศไทย

นางสาวจินจกักร โรจนันต์

ที่ปรึกษาด้านนโยบายและแผนงาน

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

การอภิปราย เรื่อง ปัญหาสุขภาพพลได้ด้วย 4H

วันที่ 18 พฤษภาคม 2560 เวลา 13.00 – 15.00 น. ณ โรงแรมจอมเทียน ปาล์มบีช รีสอร์ท จังหวัดชลบุรี

สถานการณ์และบริบทการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน

สถานการณ์และแนวโน้มภายนอก

- ตลาดเกิดใหม่มีบทบาทสูงขึ้น คาดการณ์ว่าในอนาคตชั่วอำนาจทางเศรษฐกิจจะเปลี่ยนมาสู่ประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออก (ส่วนแบ่ง GDP จากร้อยละ 22 ในปี 2000 เป็นร้อยละ 63 ในปี 2040)
- ตลาดการเงินโลกไร้พรมแดน
- การเปิดเสรีมากขึ้นของอาเซียน ภายหลังปี 2558
- การวิจัยและพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอย่างก้าวกระโดด

- การเข้าสู่สังคมสูงวัยของโลกซึ่งสัดส่วนวัยเด็กและวัยแรงงานจะลดลงต่อเนื่อง เกิดการย้ายถิ่นเพื่อทดแทนแรงงานที่ขาดแคลน
- การเคลื่อนไหลของกระแสวัฒนธรรมโลกที่ผสมผสานกับวัฒนธรรมท้องถิ่น

- วาระการพัฒนาที่ยั่งยืน ค.ศ. 2030
- ข้อตกลงระหว่างประเทศเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศทวีความเข้มข้น
- การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยธรรมชาติมีความผันผวนและรุนแรงมากขึ้น

ทรัพยากรธรรมชาติ/
สิ่งแวดล้อม

ความมั่นคง

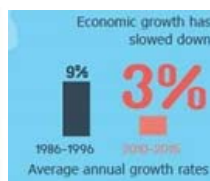
- ประเทศมหาอำนาจขยายอิทธิพลและเพิ่มบทบาทในภูมิภาคต่างๆ ของโลก
- ความขัดแย้งด้านอาณาเขตแบบรัฐต่อรัฐ
- อาชญากรรมข้ามชาติมีแนวโน้มขยายตัวและควบคุมได้ยาก

สถานการณ์ประเทศไทยที่สำคัญ

1 การเติบโตที่ช้าลง

ที่มา: ธนาคารโลก (2560). กลับสู่เส้นทาง: พื้นฟูการเติบโตและประกันความมีคั่งสำหรับทุกคน

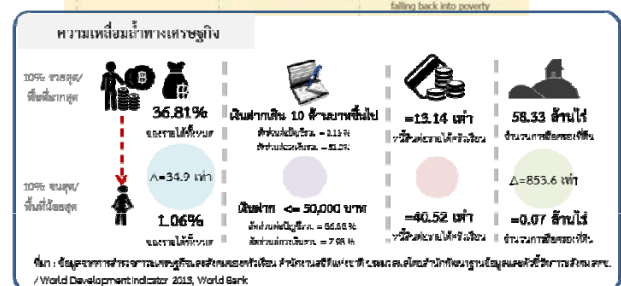
2 ความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ

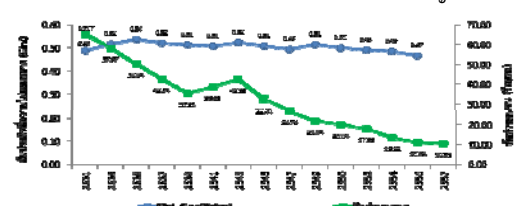
ที่มา: ธนาคารโลก (2560). กลับสู่เส้นทาง: พื้นฟูการเติบโตและประกันความมีคั่งสำหรับทุกคน

ความเหลื่อมล้ำ
3

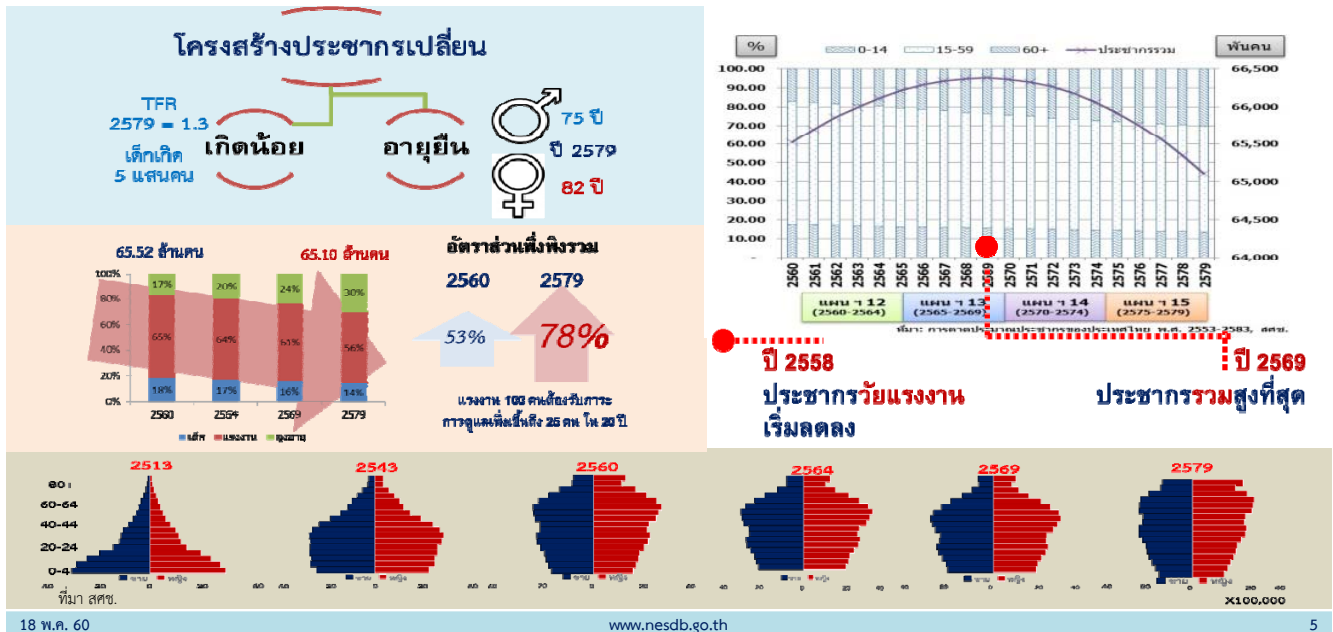
การพัฒนาประเทศส่งผลให้ความยากจนลดลงต่อเนื่อง แต่ความเหลื่อมล้ำไม่ได้ปรับตัวขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ

4

โครงสร้างประชากรไทย: สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์ปี 2564 และระดับสุดยอดปี 2574

วัยแรงงานต้องดูแลเด็กและผู้สูงอายุเพิ่มขึ้น

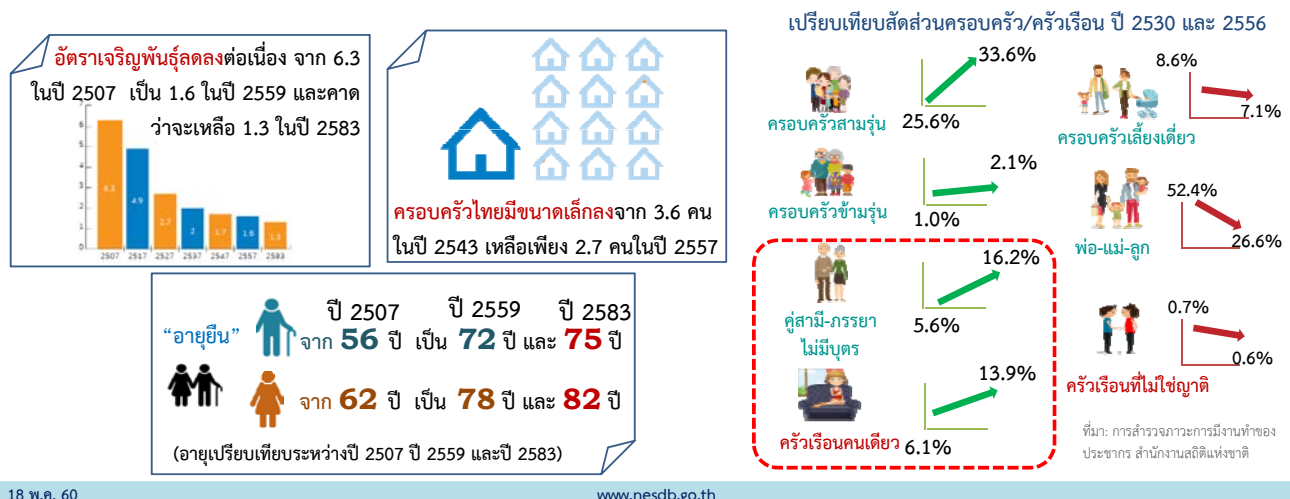

5

สถานการณ์ด้านครอบครัว : ครอบครัวไทย ยุคเกิดน้อย อายุยืน มีรูปแบบที่หลากหลาย

ครอบครัวไทยมีขนาดเล็กลง มีรูปแบบหลากหลายซับซ้อนมากขึ้น

ครอบครัวสามรุ่น ยังคงมีสัดส่วนสูงที่สุดถึง 33.6% แต่กลับมีแนวโน้มรูปแบบของครอบครัวใหม่ๆ เกิดขึ้น อาทิ ครอบครัวที่มีเฉพาะคู่สามีภรรยาแต่ไม่มีบุตร ครอบครัวพ่อหรือแม่เลี้ยงเดี่ยว ครอบครัวเพศเดียวกัน ครอบครัวอยู่คนเดียว ครอบครัวที่มีเฉพาะผู้สูงอายุอยู่ด้วยกัน โดยเฉพาะครอบครัวคู่สามีภรรยาที่ไม่มีบุตรและครอบครัวที่อยู่คนเดียวมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างมากจากในอดีต

IQ คะแนนเฉลี่ย 93.1 ในปี 2557 ลดลงจากปี 2554 ที่คะแนนเฉลี่ย 94.5 ซึ่งต่ำกว่ามาตรฐานโลก โดยที่มีความแตกต่างระหว่างเด็กเขตเมืองและนอกเขตเมือง

ผล IQ 105 แยกตามพื้นที่การศึกษา

ที่มา: สำรวจสถานการณ์ระดับ IQ ในเด็กไทยวัยเรียน โดยกรมสุขภาพจิต, 2557

EQ คะแนนเฉลี่ย 45.12 ในปี 2554 ซึ่งถือว่าอยู่ในระดับต่ำกว่าปกติ (ค่าคะแนน (ค่า T) ปกติของ EQ อยู่ที่ 50)

ผลความฉลาดทางอารมณ์ (EQ)

ที่มา: การสำรวจความฉลาดทางอารมณ์เด็กไทย, 2554

กระแสนิยมตะวันตกส่งผลให้คนไทยมีค่านิยมเปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน และการที่ชายหญิงอยู่ด้วยกันโดยไม่แต่งงาน เป็นที่ยอมรับมากขึ้น

แม่ไวใส

อัตราการคลอดในวัยรุ่นต่อผู้หญิงวัยเดียวกัน 1,000 คน

อายุระหว่าง 15-19 ปี

ปี 2557

ที่มา: ข้อมูลอนามัยการเจริญพันธุ์ที่สำคัญ ปี 2557, กรมอนามัย

ปี 2543

วัยรุ่นขาดความรู้ในการคุมกำเนิด รวมถึงข้อจำกัดของบริการอนามัยการเจริญพันธุ์ จึงนำมาสู่ปัญหา

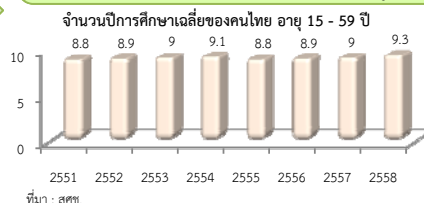
“การท้องซ้ำ”

ปี 2557 พบว่า 12.8% ของการคลอดจากแม่ไวใสเป็นการคลอดซ้ำ

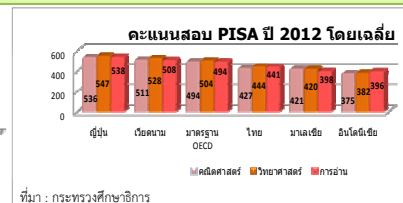
ข้อจำกัดที่สำคัญของการศึกษาไทย

- หลักสูตรเน้นท่องจำ เชื้อฟัง และทำตาม
- การขาดแคลนครูที่มีคุณภาพและปัญหาระบบประเมิน
- การกระจายทรัพยากรการศึกษาที่มีคุณภาพไม่ทั่วถึง โดยเฉพาะในพื้นที่ห่างไกล

ผลลัพธ์ทางการศึกษาของคนไทยมีระดับต่ำ ปีการศึกษาเฉลี่ยของคนไทยวัยแรงงาน อายุ 15-59 ปี เพิ่มขึ้นจาก 8.8 ปี ในปี 2551 เป็น 9.3 ปี ในปี 2558 ขณะที่คุณภาพการศึกษาอยู่ในระดับต่ำ อาทิ คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นพื้นฐาน (O-NET) มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าร้อยละ 50 และผลคะแนนสอบ PISA อยู่ในระดับต่ำกว่าหลายประเทศที่มีระดับการพัฒนาใกล้เคียงกัน

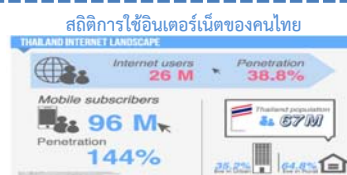

ที่มา: สศท.

ที่มา: กระทรวงศึกษาธิการ

ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีด้านการสื่อสารอย่างรวดเร็วจะนำสังคมไทยไปสู่สังคมดิจิทัลมากขึ้น ส่งผลกระทบต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งสามารถทำได้บนฐานของนวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัล

ที่มา: สมาคมโฆนาดิจิทัล (ประเทศไทย) 2557

ที่มา: อุทยานการเรียนรู้และสำนักงานสถิติ 2556

การเรียนรู้ตลอดชีวิตของคนไทยยังอยู่ในระดับต่ำ โดยการใช้อินเทอร์เน็ตของคนไทยเพิ่มขึ้นเป็น 26 ล้านคน แต่เป็นการใช้เพื่อการอ่านหาความรู้เพียงร้อยละ 31.7 และอัตราการอ่านหนังสือของคนไทยอยู่ที่ร้อยละ 81.8 โดยอ่านเฉลี่ยวันละ 37 นาที แต่กลุ่มประชากรวัยสูงอายุยังมีอัตราการอ่านที่ต่ำคือ ประมาณร้อยละ 57.8

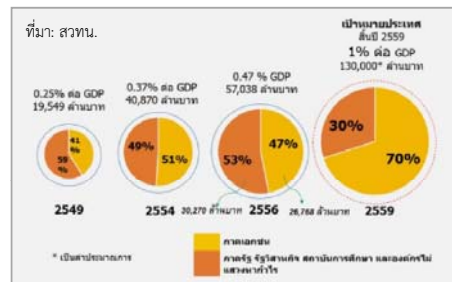
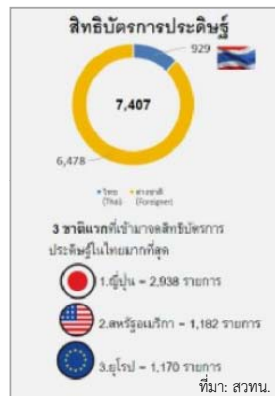
8

สถานการณ์ด้านการพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรม

สถิติที่สำคัญของประเทศไทย

- อันดับที่ 28**
ความสามารถในการแข่งขัน ของประเทศไทยจากการจัดอันดับ IMD ประจำปี 2016
- 54% : 46%**
สถิติการลงทุนด้านการวิจัยและพัฒนาในภาคเอกชนต่อภาครัฐ ประจำปี 2557
- 0.48% GDP**
สถิติการลงทุนด้านการวิจัยและพัฒนาของประเทศไทยต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ประจำปี 2557
- จำนวน 12.9 คน-ปี**
จำนวนบุคลากรด้านการวิจัยและพัฒนาของประเทศไทยต่อประชากร 10,000 คน ประจำปี 2557

ที่มา: สวทช. และ IMD

บุคลากรด้านการวิจัยและพัฒนาของประเทศไทยยังมีจำนวนไม่เพียงพอต่อการส่งเสริมการพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรมในระดับก้าวหน้า โดยบุคลากรจบใหม่ (อายุ 25-29 ปี) ด้านดังกล่าวมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง

ค่าใช้จ่ายทางการวิจัยและพัฒนาต่อ GDP

มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเล็กน้อย อย่างไรก็ตามประเทศที่พัฒนาแล้วส่วนใหญ่มีค่าใช้จ่ายด้านนี้มากกว่าไทย 4 เท่าตัว

จำนวนการจัดสถิติบุคลากรประดิมรัฐของประเทศไทย ส่วนใหญ่จัดโดยชาวต่างชาติ ซึ่ง 3 ชาติแรกที่เข้ามาจัดสถิติบุคลากรประดิมรัฐในไทยมากที่สุดคือ ญี่ปุ่น อเมริกา และยุโรปตามลำดับ

18 พ.ค. 60

www.nesdb.go.th

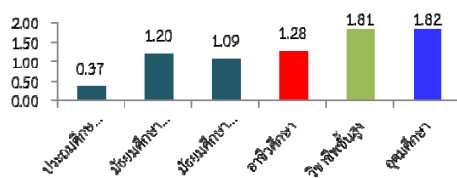
9

9

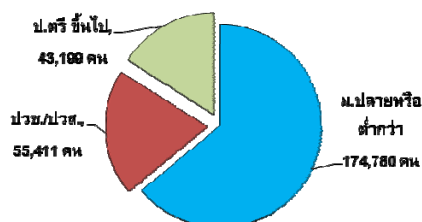
แรงงานไทยยังมีทักษะความรู้ไม่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน

แรงงานมีระดับการศึกษาสูงขึ้น และการว่างงานต่ำ แต่แรงงานระดับอุดมศึกษายังว่างงานสูงเมื่อเปรียบเทียบกับการศึกษาในระดับอื่นๆ ในขณะที่ความต้องการแรงงานที่มีการศึกษาระดับต่ำยังมีมาก ถึง 64% ของความต้องการแรงงานทั้งหมด

อัตราการว่างงาน จำแนกตามระดับการศึกษามองผู้ว่างงาน พ.ศ. 2558

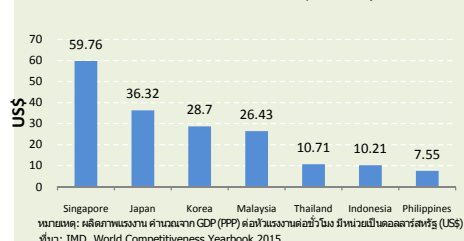

ความต้องการแรงงานปี 2558

ที่มา: สำรวจความต้องการแรงงานของผู้ประกอบการ ปี 2558 กระทรวงแรงงาน

เปรียบเทียบผลิตภาพแรงงาน (Labor productivity) ระหว่างประเทศ

แรงงานไทยมีผลิตภาพแรงงานต่ำเมื่อเปรียบเทียบกับต่างประเทศโดย IMD พบว่า อยู่ในลำดับที่ 56 จากทั้งหมด 61 ประเทศ สะท้อนให้เห็นถึงผลิตภาพแรงงานไทยเป็นข้อจำกัดต่อความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และการขับเคลื่อนเศรษฐกิจให้ก้าวพ้นจากกับดักรายได้ปานกลาง

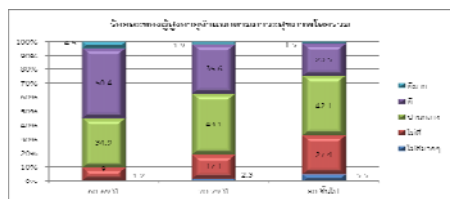
ทักษะแรงงานอยู่ในระดับที่ต่ำกว่าความต้องการของผู้ประกอบการ โดยแรงงานฝีมือ/กึ่งฝีมือยังมีทักษะต่ำกว่าความคาดหวังของผู้ประกอบการ ทั้งทักษะด้านภาษาต่างประเทศ การใช้คอมพิวเตอร์ คณิตศาสตร์/การคำนวณ ทักษะการสื่อสาร การบริหารจัดการ ความสามารถเฉพาะในวิชาชีพ ขณะที่การเปลี่ยนผ่านทางด้านอุตสาหกรรมโลกไปสู่อุตสาหกรรม 4.0 ทำให้ต้องการทักษะแรงงานที่จำเป็น ได้แก่ ความสามารถด้าน IT ความรู้ด้านเทคโนโลยีการผลิต การจัดทำวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่เกี่ยวข้องกับสายการผลิต คิดค้นนวัตกรรมในกระบวนการผลิต/ผลิตภัณฑ์ใหม่

18 พ.ค. 60

www.nesdb.go.th

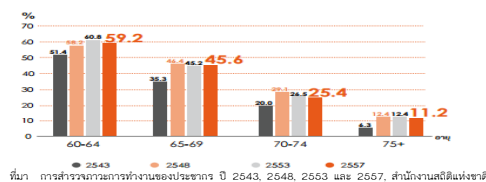
10

10 ผู้สูงอายุที่มีศักยภาพยังมีปัญหาการเข้าถึงการทำงานขณะที่ระบบบริการสาธารณะยังไม่รองรับการเป็นสังคมสูงวัย

ที่มา: การสำรวจประชากรสูงอายุในประเทศไทย 2557, สำนักงานสถิติแห่งชาติ

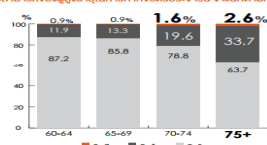
ผู้สูงอายุในช่วงวัยต้นจะมีสถานะทางสุขภาพที่ดี เมื่อเปรียบเทียบกับผู้สูงอายุช่วงวัยปลาย โดยผู้สูงอายุ 60-69 ปี มีสุขภาพในระดับดีมากและดีกว่าร้อยละ 59.9 และลดลงในช่วงวัย 70-79 ปี และช่วงวัย 80 ปีขึ้นไป เหลือเพียงร้อยละ 35.7 และ 25.0 ตามลำดับ

ที่มา: การสำรวจภาวะการทำงานของประชากร ปี 2543, 2548, 2553 และ 2557, สำนักงานสถิติแห่งชาติ

กลุ่มผู้สูงอายุที่มีศักยภาพยังคงเข้าถึงการทำงานน้อย แม้ว่าภาวะการทำงานผู้สูงอายุระหว่างปี 2543-2557 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น แต่ผู้สูงอายุ 60-69 ปี ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีศักยภาพสูงในการทำงานยังคงมีสัดส่วนทำงานเพียงร้อยละ 59.2 ในกลุ่มวัย 60-64 ปี และร้อยละ 45.6 ในกลุ่มวัย 65-69 ปี จึงแสดงถึงโอกาสในการเข้าถึงการทำงานของผู้สูงอายุที่มีศักยภาพยังมีข้อจำกัด

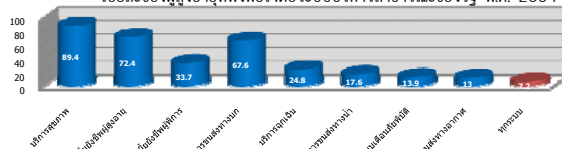
ความสามารถของผู้สูงอายุในการทำกิจกรรมประจำวัน จำแนกตามกลุ่มอายุ

ที่มา: การสำรวจสุขภาพผู้สูงอายุไทย ปี 2556 ภายใต้แผนงานเสริมสุขภาพผู้สูงอายุและผู้พิการ

ผู้สูงอายุจะมีความสามารถทำกิจกรรมประจำวันลดลงเมื่ออายุเพิ่มขึ้น โดยผู้สูงอายุ 75 ปีขึ้นไป จะมีภาวะติดเตียงเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 2.6 จากร้อยละ 0.9 ในช่วงอายุ 60-64 ปี

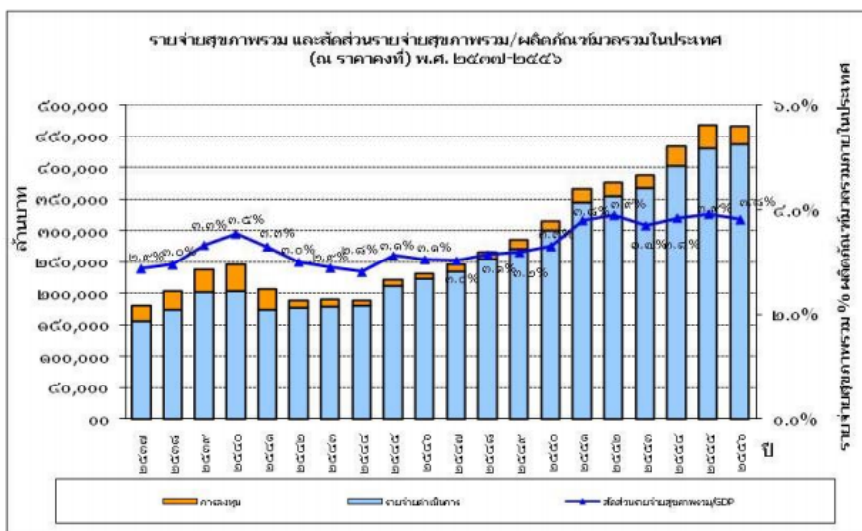
ร้อยละของผู้สูงอายุที่พึงพอใจต่อระบบบริการสาธารณะของรัฐ พ.ศ. 2554

ที่มา: รายงานการศึกษาโครงการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามแผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2545-2564) ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2545-2554)

ระบบบริการสาธารณะยังไม่ตอบสนองความต้องการของผู้สูงอายุ แม้ว่ามีความจำเป็นในการพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการดำเนินชีวิตในสังคมของผู้สูงอายุมากขึ้น แต่ผู้สูงอายุเพียงร้อยละ 7.2 ที่พึงพอใจในบริการสาธารณะทุกระบบ อีกทั้งสถานที่สาธารณะส่วนใหญ่ไม่มีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้สูงอายุ ได้แก่ ทางลาด บันไดมีราวจับ ห้องสุขาที่ใช้กันได้ง่าย

11 ใช้จ่ายด้านสุขภาพมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

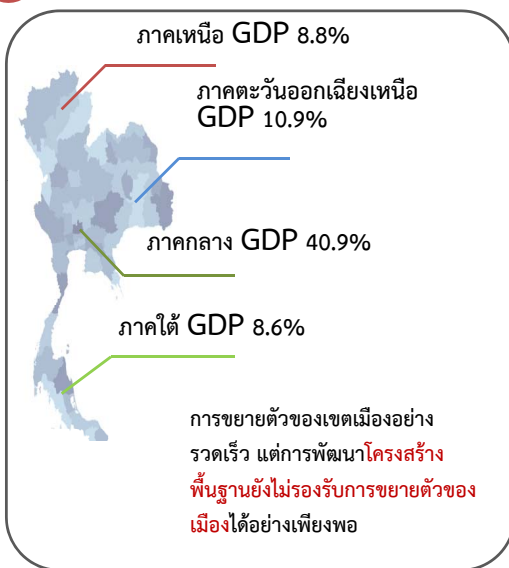
ที่มา: IHPP (2556)

- ใช้จ่ายสุขภาพโดยรวมมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตามเมื่อเปรียบเทียบกับแนวโน้มรายจ่ายสุขภาพที่ผ่านมาพบว่า สาเหตุที่สัดส่วนรายจ่ายสุขภาพเป็นบางช่วงเป็นเพราะอัตราการเติบโตของเศรษฐกิจมากกว่ารายจ่ายสุขภาพของประเทศในภาพรวม
- ในปี 2556 รายจ่ายสุขภาพคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 3.8 ของ GDP ซึ่งมากกว่า 10 ปีก่อนหน้า (ปี 2546) ที่มีสัดส่วนรายจ่ายสุขภาพเพียงร้อยละ 3.1 ของ GDP

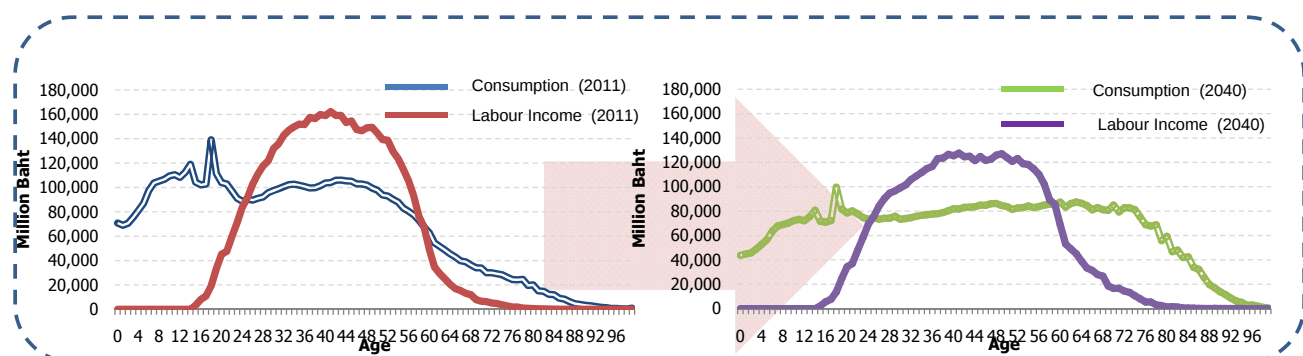

12

สถานการณ์การเจริญเติบโตของพื้นที่ภาค เมือง และพื้นที่เศรษฐกิจ

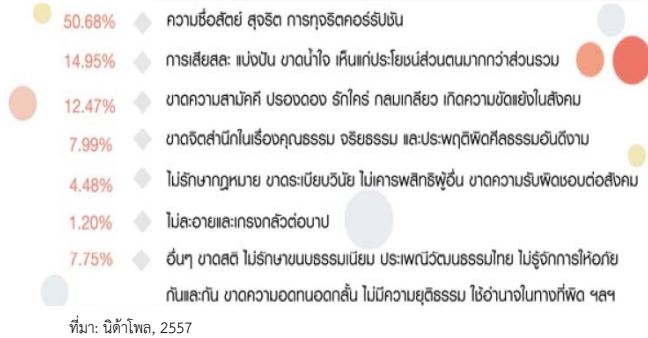

National Transfer Account

กระแสการเปลี่ยนแปลงภายใต้สังคมยุคดิจิทัลส่งผลต่อค่านิยมในสังคมไทย วิถีชีวิตดั้งเดิมถูกกลืนด้วยวิถีชีวิตแบบใหม่ มีค่านิยมยึดตนเองเป็นหลักมากกว่าคำนึงถึงสังคมส่วนรวม

ปัญหาด้านคุณธรรมจริยธรรมที่เป็นปัญหาใหญ่ที่สุดของสังคมไทยในปัจจุบัน

ประชาชนมากกว่าร้อยละ 50 เห็นว่าปัญหาความซื่อสัตย์ สุจริต การทุจริตคอร์รัปชัน เป็นปัญหาที่สำคัญที่สุดของสังคมไทย

พฤติกรรมทางสังคมของคนไทยที่มีอายุ 13 ปีขึ้นไปในเรื่องการมีวินัย พบว่ากว่าร้อยละ 45 ข้ามถนนโดยใช้สะพานลอยหรือทางม้าลายเป็นบางครั้งหรือไม่ทำเลย และเรื่องวัฒนธรรมไทย พบว่า กว่าร้อยละ 38.7 รู้สึกเฉยๆ และรับได้กับการใส่เสื้อสายเดี่ยว เกาะอก และนุ่งสั้น

ภาครัฐมีขนาดใหญ่และรายจ่ายประจำเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง งบประมาณมีสัดส่วนสูง และโครงสร้างภาครัฐขาดระบบการทำงาน ลักษณะประชารัฐ

คนรุ่นใหม่ที่มีความรู้ความสามารถไม่น้อย เข้ารับราชการทำให้ขาดกำลังทดแทน ข้าราชการที่เกษียณอายุ

การบริหารจัดการภาครัฐมีประสิทธิภาพต่ำ และการให้บริการประชาชนจะต้องปรับปรุงให้ได้มาตรฐานสากล

กระบวนการจัดสรรงบประมาณ ขาดประสิทธิภาพและประสิทธิผล

การทุจริตและประพฤติมิชอบขยายไปทั้งในภาครัฐ เอกชน และองค์กรเอกชน

การกำกับดูแลรัฐวิสาหกิจขาดแผนเชิงกลยุทธ์ ที่มีประสิทธิภาพ และมีการบริหารที่ซับซ้อน ส่งผลให้การดำเนินงานด้อยประสิทธิภาพ

อปท. มีการบริหารจัดการและการให้บริการที่ขาดประสิทธิภาพและความโปร่งใสเท่าที่ควร และไม่ตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างเต็มที่

กฎหมายหลายฉบับยังไม่ได้มาตรฐานสากล เนื่องจากล้าสมัย และกระบวนการตรากฎหมายยังมีจุดอ่อนหลายประการ

ระบบและกระบวนการยุติธรรมยังขาดประสิทธิภาพ และไม่สามารถอำนวยความสะดวกได้อย่างเสมอภาค เป็นธรรม และไม่สอดคล้องกับความเป็นสากล

กรอบแนวคิดการพัฒนาประเทศ

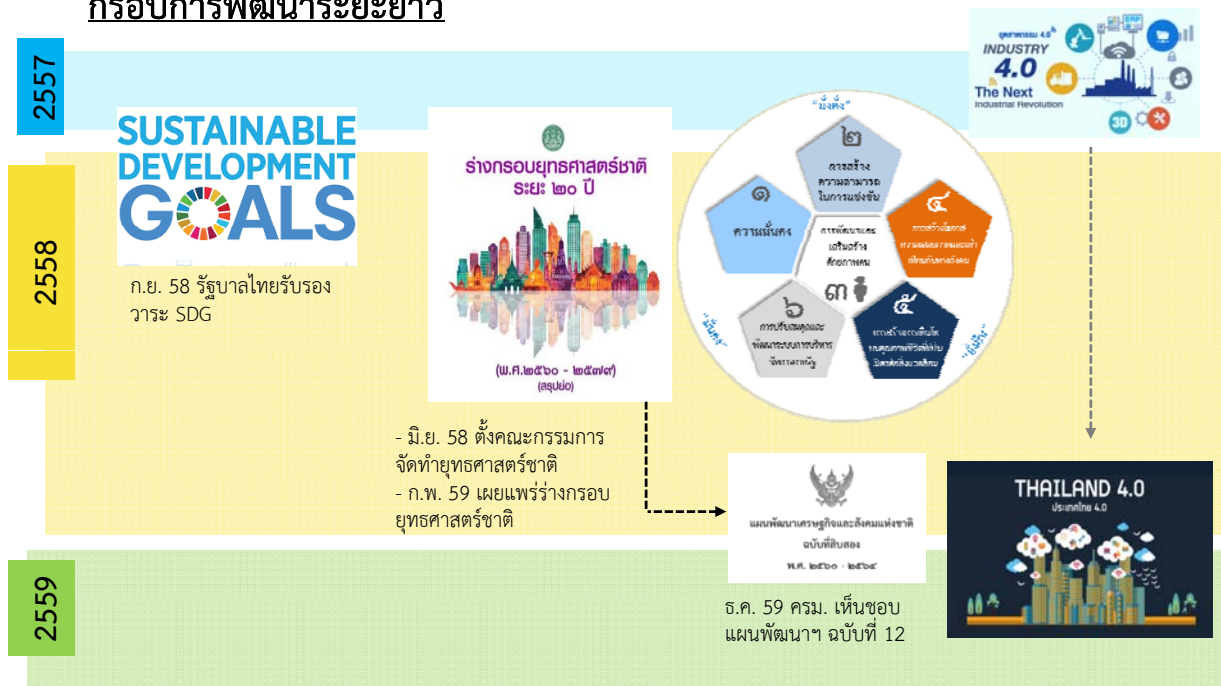

18 พ.ค. 60

www.nesdb.go.th

17

กรอบการพัฒนาระยะยาว

18 พ.ค. 60

www.nesdb.go.th

18

#เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

SDGs กับเป้าประสงค์ที่สำคัญและพร้อมดำเนินการ 30 ลำดับแรก

ยุทธศาสตร์ชาติ : กรอบการพัฒนาระยะยาว

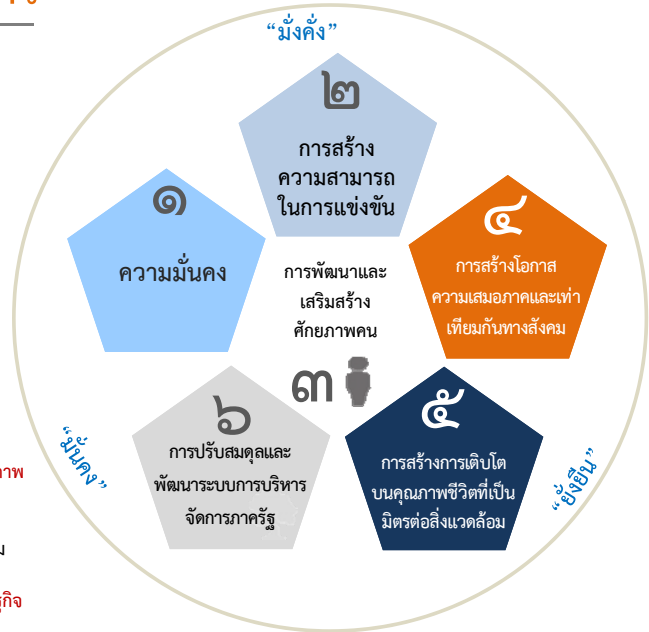
วิสัยทัศน์

“ประเทศมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”

- มีความมั่นคงปลอดภัยจากภัยและการเปลี่ยนแปลงในทุกมิติ
- ประเทศมั่นคงในเอกราช/สถาบันกษัตริย์เป็นศูนย์ยึดเหนี่ยวจิตใจ
- สังคมมีความปรองดองและสามัคคี
- ประชาชนมั่นคงในชีวิต/งาน/รายได้
- **ฐานทรัพยากร** (อาหาร/พลังงาน/น้ำ) มีความมั่นคง

- ประเทศไทยมีการขยายตัวของเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง+เป็นประเทศรายได้สูง
- เศรษฐกิจมีความสามารถในการแข่งขันสูง+เป็นจุดเชื่อมโยงในภูมิภาค
- **ความสมบูรณ์ในทุน**ที่จะสามารถสร้างการพัฒนาต่อเนื่อง (ทุนมนุษย์/ปัญญา/เงิน/สังคม/สิ่งแวดล้อม)
- การพัฒนาที่สร้างความเจริญ/รายได้/คุณภาพชีวิตอย่างต่อเนื่อง+ไม่สร้างมลภาวะ
- การผลิตและการบริโภคเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม+คนมีความรับผิดชอบต่อสังคม
- มุ่งประโยชน์ส่วนรวมอย่างยั่งยืน
- ประชาชนยึดปฏิบัติตาม**ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง**

ประเทศไทย 4.0

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี

ประเทศไทย 4.0 “ประเทศในโลกรุ่นใหม่ ภายในปี 2575”

Competitive Growth Engine

“การสร้างและยกระดับผลิตภาพ”

ทำมากได้น้อย → ทำน้อยได้มาก
More for Less → Less for More

- เติมเต็มปัญญา เทคโนโลยี และ ความคิดสร้างสรรค์ เพื่อไปสู่ Value Creation
- สร้างเครือข่ายความร่วมมือในรูปแบบประชารัฐ
 - บริหารจัดการสมัยใหม่
 - สร้างคลัสเตอร์ทางด้านเทคโนโลยีและการออกแบบ
 - พัฒนาศักยภาพด้านการวิจัยและพัฒนา
 - พัฒนาโมเดลธุรกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม
 - ร่วมทุนรัฐและเอกชนในโครงการขนาดใหญ่
 - บ่มเพาะธุรกิจด้านเทคโนโลยี

Inclusive Growth Engine

“คนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมอย่างเท่าเทียมและทั่วถึง”

ความมั่งคั่งกระจุก → ความมั่งคั่งกระจาย

- ต้องทำให้ความมั่งคั่งที่เพิ่มขึ้นและการกระจายตัว (Distributed Capitalism)
- สร้างคลัสเตอร์เศรษฐกิจระดับกลุ่มจังหวัดและระดับจังหวัด
 - สร้างเศรษฐกิจระดับฐานรากในชุมชน
 - ส่งเสริมวิสาหกิจเพื่อสังคม
 - สร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการทำธุรกิจ
 - ส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมให้เข้มแข็งสามารถแข่งขันได้ในเวทีโลก
 - สร้างงานใหม่เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต

Green Growth Engine

“การพัฒนาที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน”

การพัฒนาที่ไม่สมดุล → การพัฒนาที่สมดุล

- เพื่อตอบโจทย์การพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ซึ่งนายกรัฐมนตรีกำลังผลักดัน
- ยกระดับขีดความสามารถ+เสริมสร้างทักษะ/เติมเต็มศักยภาพประชาชนให้ทันกับพลวัตการเปลี่ยนแปลงจากภายนอก
 - ถ่ายทอดให้แก่วัยรุ่นได้ต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดแบบมีเงื่อนไข
 - พัฒนาและใช้เทคโนโลยีที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
 - มุ่งเน้นการใช้พลังงานทดแทน
 - ปรับแนวคิดจากการค้ากำไรถึงความได้เปรียบเรื่องต้นทุนเป็นหลัก
 - มุ่งสู่การค้ากำไรเชิงลบประโยชน์ที่ได้จากการลดความสูญเสียที่เกิดขึ้นทั้งระบบ (Cost Advantage) → (Lost Advantage)

ประเทศไทย 4.0 ต้องให้ความสำคัญกับทุกภาคการผลิต

การพัฒนาภาคการเกษตรไทย

เสริมสร้างขีดความสามารถการผลิต
ตลอดห่วงโซ่อุตสาหกรรมเกษตร

- รวมกลุ่ม/สถาบันเกษตรกร
- บริหารพื้นที่การเกษตรครบวงจร
- ใช้เทคโนโลยีแม่นยำ / จัดการความเสี่ยง
- ร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน

**ลดต้นทุน
เพิ่มมาตรฐาน**

เพิ่มศักยภาพ

ฐานการผลิตเดิม

ข้าว มันสำปะหลัง อ้อย ข้าวโพด
ปาล์มน้ำมัน ยางพารา

เสริมความเข้มแข็งของปัจจัยพื้นฐาน

แหล่งน้ำ ที่ดิน Smart Farmer

ภูมิปัญญาท้องถิ่น มาตรฐาน ตลาด

ฐานข้อมูลเพื่อวางแผนการผลิตอย่างแม่นยำ

ต่อยอดสู่เกษตร
อุตสาหกรรมใหม่

วิจัย/พัฒนา/ผลิตสินค้าเกษตรขั้นสูง

แปรรูปผลิตภัณฑ์ขั้นสูง: สินค้า
ชีวภาพ ยา เครื่องสำอาง

เกษตรทางเลือกใหม่

หาโอกาส/ผลิตสินค้าใหม่
อาทิ สาหร่าย สมุนไพร

**นวัตกรรม
สร้างมูลค่าเพิ่ม**

การพัฒนาอุตสาหกรรม

18 พ.ค. 60

www.nesdb.go.th

25

การพัฒนาภาคบริการ

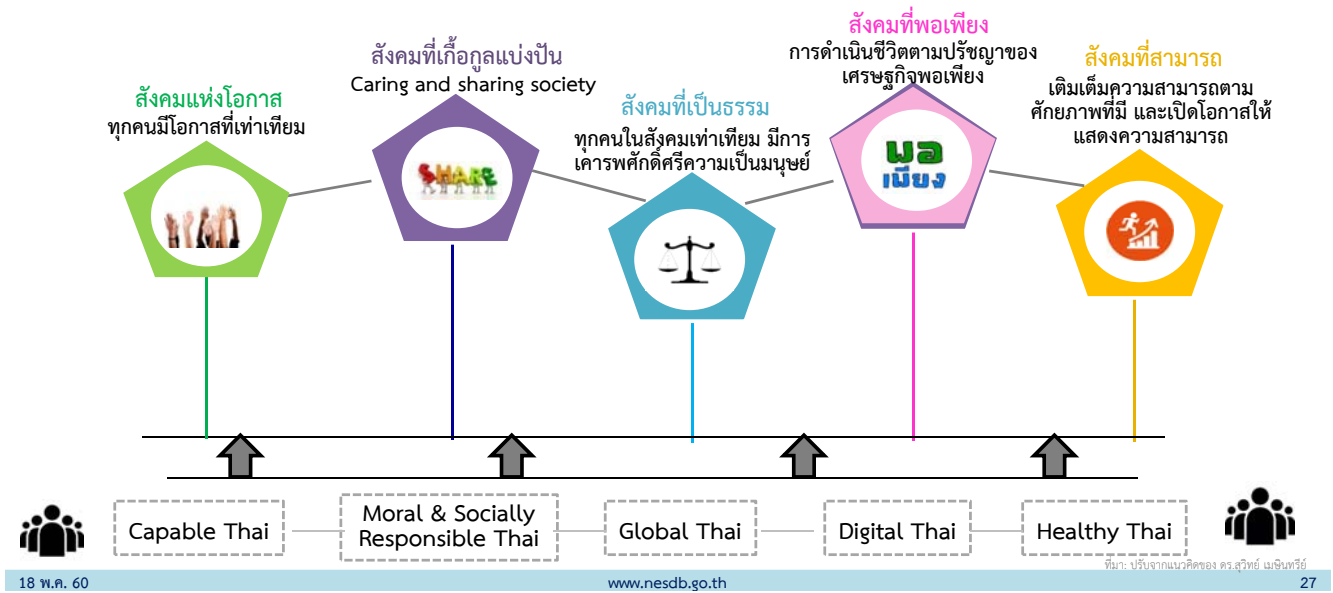
18 พ.ค. 60

www.nesdb.go.th

26

สังคม 4.0 : สังคมคุณภาพ

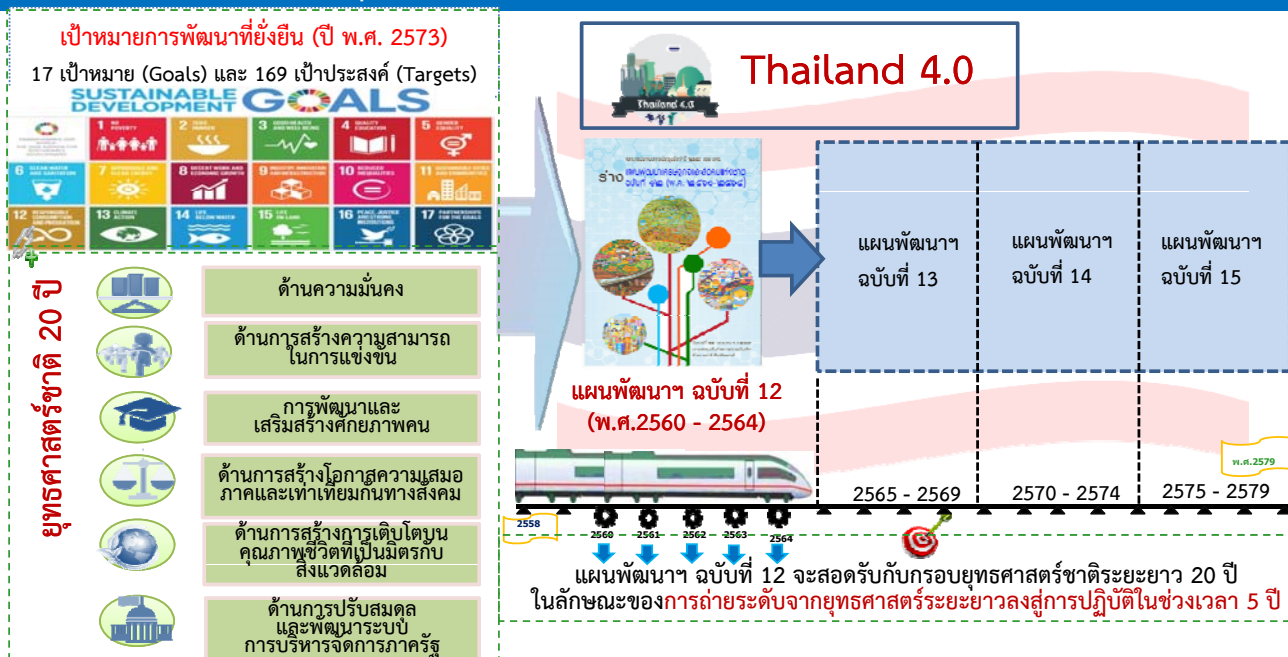
“สังคมไทยมีความเป็นธรรม เข้มแข็ง มีความเหลื่อมล้ำน้อย คนมีคุณภาพชีวิตที่ดี สามารถฝึกกำลังเพื่อพัฒนาประเทศร่วมกัน”

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 กับการพัฒนาคนในอนาคต

กรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี และแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12

18 พ.ศ. 60

www.nesdb.go.th

29

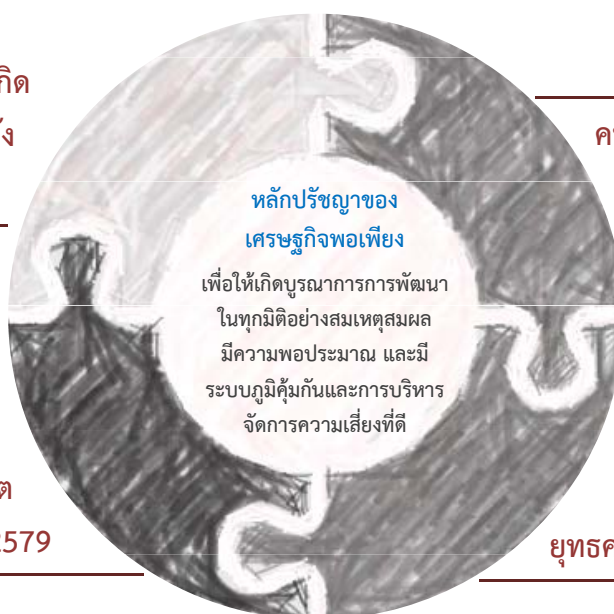
#หลักการสำคัญของแผนฯ 12

นำไปสู่การปฏิบัติให้เกิด
ผลสัมฤทธิ์อย่างจริงจัง
ใน 5 ปี และต่อยอด

คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา

เป้าหมายอนาคต
ประเทศไทยปี 2579

วิสัยทัศน์ภายใต้
ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี

18 พ.ศ. 60

www.nesdb.go.th

30

เป้าหมายและวัตถุประสงค์รวมของแผนฯ 12

18 พ.ค. 60

www.nesdb.go.th

31

10 ยุทธศาสตร์ แผนฯ 12

18 พ.ค. 60

www.nesdb.go.th

32

จุดเน้นด้านการพัฒนาทุนมนุษย์

ยุทธศาสตร์ที่ 1 เสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์

- ปรับเปลี่ยนค่านิยมของคนไทย – ส่งเสริมการเสียสละในครอบครัว การเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้ปกครองให้แก่เด็ก
- พัฒนาศักยภาพการคิดวิเคราะห์ และการใช้ชีวิตพร้อมเข้าสู่ตลาดงาน
- พัฒนาผู้สูงอายุผู้ยากไร้ให้สามารถเข้าสู่ตลาดงานเพิ่มขึ้น
- ยกระดับการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต
- เสริมสร้างการมีสุขภาพที่ดี/ลดปัจจัยเสี่ยงทางสุขภาพ

ยุทธศาสตร์ที่ 5 เสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติ

- สร้างจิตสำนึกของคนในชาติให้มีความห่วงแหน และธำรงรักษาสถาบันชาติ ศาสนาพระมหากษัตริย์
- เสริมสร้างความปรองดองของคนในชาติและมีกลไกในการตรวจสอบและพัฒนาภาคการเมือง

ยุทธศาสตร์ที่ 6 การบริหารจัดการภาครัฐ การป้องกันทุจริต

- เพิ่มประสิทธิภาพและยกระดับการให้บริการสาธารณะให้ได้มาตรฐานสากล
- เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการภาครัฐ
- ปลุกฝังคนไทยไม่โกงสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา

ยุทธศาสตร์ที่ 2 สร้างความเป็นธรรมลดความเหลื่อมล้ำในสังคม

- เพิ่มโอกาสให้กลุ่มที่มีรายได้น้อยได้เข้าถึงบริการที่มีคุณภาพของรัฐ
- อัตราการเข้าเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเท่ากับร้อยละ 90
- กระจ่ายการให้บริการภาครัฐและสวัสดิการที่มีคุณภาพครอบคลุมและทั่วถึง

ยุทธศาสตร์ที่ 3 สร้างความแข็งแกร่งทางเศรษฐกิจและการแข่งขัน

- วางอนาคตรากฐานการพัฒนาอุตสาหกรรม
- พัฒนาความรู้และทักษะทางการเงิน
- วางแผนและพัฒนากำลังคนรองรับอุตสาหกรรมอนาคต
- ขยายสถาบันพัฒนาบุคลากรในอุตสาหกรรมยานยนต์

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

- ส่งเสริมการผลิตและการลงทุนที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
- สร้างความตระหนักและการมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
- เมืองสีเขียว (Green City)

ยุทธศาสตร์ที่ 10 ความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อการพัฒนา

- พัฒนารายทุนมนุษย์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม
- ส่งเสริมความร่วมมือกับภูมิภาคและนานาชาติ
- จัดทำฐานข้อมูลแรงงานและรับรองมาตรฐานร่วมของ IMT-GT

ยุทธศาสตร์ที่ 7 พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์

- การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานคมนาคมขนส่ง
- ขยายโครงข่ายอินเทอร์เน็ตให้ได้ 85% ของหมู่บ้านทั่วประเทศ
- ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลทางธุรกิจ สร้างความมั่นคงทางไซเบอร์
- พัฒนามาตรฐานการบริหารจัดการโลจิสติกส์

ยุทธศาสตร์ที่ 8 พัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรม

- เร่งผลิตบุคลากรสายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่มีคุณภาพสอดคล้องกับความต้องการ “STEM”
- เร่งสร้างนักวิจัยมืออาชีพ
- ดึงดูดบุคลากรผู้เชี่ยวชาญ นักวิจัย นักวิทยาศาสตร์ในต่างประเทศให้เข้ามาทำงานในสถาบันวิจัยของภาครัฐและเอกชน
- เร่งสร้างความพร้อมการใช้ IT อย่างเต็มศักยภาพของภาครัฐ

ยุทธศาสตร์ที่ 9 พัฒนาภาค เมือง และพื้นที่เศรษฐกิจ

- ลดช่องว่างรายได้และมีการกระจายรายได้ที่เป็นธรรม
- กระจ่ายความเจริญทางเศรษฐกิจและผลประโยชน์สู่ประชาชนในพื้นที่
- ส่งเสริมภาคประชาชนและภาคีเข้ามามีส่วนร่วมพัฒนาท้องถิ่น

จุดเน้นด้านสุขภาพในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์

- ส่งเสริมให้คนไทยมีสุขภาพที่ดีตลอดช่วงชีวิต
- ลดปัจจัยเสี่ยงด้านสุขภาพ
- เพิ่มประสิทธิภาพระบบการเงินการคลังด้านสุขภาพ
- พัฒนาระบบดูแล/สร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับสังคมสูงวัย

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำในสังคม

- จัดบริการด้านสุขภาพให้กับประชากรกลุ่มเปราะบางที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกล
- กระจ่ายการให้บริการสาธารณสุขที่มีคุณภาพให้ครอบคลุมและทั่วถึง

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน

- พัฒนาระบบมาตรฐานสินค้าที่ร่วมไปถึงผลิตภัณฑ์เสริมสุขภาพและยา
- พัฒนาด้าน/อุตสาหกรรมอาหารที่เป็นอาหารเพื่อสุขภาพ
- พัฒนาศักยภาพบริการสุขภาพ

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

- สร้างคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดี ลดมลพิษ และลดผลกระทบต่อสุขภาพ

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติเพื่อการพัฒนาประเทศ สู่ความมั่งคั่งและยั่งยืน

- สร้างความร่วมมือใน/ต่างประเทศ ในการวางระบบเฝ้าระวัง/ป้องกัน/ควบคุมโรค/ภัยสุขภาพ

ยุทธศาสตร์ที่ 10 ความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อการพัฒนา

- ส่งเสริมให้ไทยเป็นฐานการบริการด้านสุขภาพ

ความท้าทายของการพัฒนาระบบสุขภาพในอนาคต

18 พ.ค. 60

www.nesdb.go.th

35

ประเด็นที่ต้องให้ความสำคัญในอนาคต

1 การจัดสวัสดิการด้านสาธารณสุขในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ประกอบด้วย 5 มาตรา ดังนี้

18 พ.ค. 60

www.nesdb.go.th

36

ประเด็นที่ต้องให้ความสำคัญในอนาคต

2 ประเด็นปฏิรูปประเทศที่เกี่ยวข้องกับด้านสุขภาพ

การป้องกันและควบคุมปัจจัยเสี่ยงต่อสุขภาพด้านอาหารและโภชนาการ ในประเด็นการจัดเก็บภาษีเครื่องดื่มที่มีปริมาณน้ำตาลเกินเกณฑ์มาตรฐานสุขภาพ

แนวทางปฏิรูป

- แก่ไขนียมเครื่องดื่มให้ครอบคลุมเครื่องดื่มผลิตภัณฑ์ที่บรรจุปิดสนิท เช่น ชา กาแฟ นม
- ปรับปรุงหลักเกณฑ์การยกเว้นภาษีสรรพสามิตในน้ำพืชผักผลไม้
- จัดเก็บภาษีสรรพสามิตตามความเข้มข้นของน้ำตาลในอัตราที่สูงขึ้น
- ให้มีประกาศกระทรวงสาธารณสุขให้เครื่องดื่มทุกชนิดข้างต้นแสดงปริมาณน้ำตาลในฉลากหน้าบรรจุภัณฑ์ / ติดตามตรวจสอบปริมาณน้ำตาลในเครื่องดื่ม / ศึกษาความปลอดภัยของวัตถุให้ความหวานแทนน้ำตาล
- ควบคุมการทำตลาดแบบเสี่ยงโชคของเครื่องดื่มที่มีน้ำตาล

ความก้าวหน้า

กระทรวงการคลังอยู่ระหว่างศึกษาการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตน้ำตาลหวานและหารื้อผู้เกี่ยวข้องทั้งหมดก่อนจัดเก็บภาษี

การปฏิรูปการแพทย์แผนไทยและระบบยาสมุนไพรแห่งชาติ พร้อมร่าง พ.ร.บ.ผลิตภัณฑ์สมุนไพร พ.ศ. และร่าง พ.ร.บ.คุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

แนวทางปฏิรูป

- ปฏิรูประบบบริการการแพทย์แผนไทยให้มีความปลอดภัย/มีประสิทธิภาพ
- ปฏิรูปอุตสาหกรรมสมุนไพรและการตลาด ปฏิรูประบบการวิจัย/พัฒนาองค์ความรู้ จัดตั้งศูนย์แปรรูปวัตถุดิบในชุมชน
- ปฏิรูปโครงสร้างและกลไกการบริหารจัดการผ่านการจัดตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนการแพทย์แผนไทยและระบบยาสมุนไพรแห่งชาติ
- ปฏิรูปการจัดการศึกษาด้านการแพทย์แผนไทย ปรับปรุงหลักสูตร/พัฒนาแหล่งฝึกวิชาชีพ /สร้างความรอบรู้ด้านการใช้ยาสมุนไพรให้กับประชาชน
- พัฒนากำลังคนรองรับงานด้านการแพทย์แผนไทยและสมุนไพร
- ปฏิรูปกฎหมายเกี่ยวกับยาจากสมุนไพรและผลิตภัณฑ์เสริมสุขภาพ

ความก้าวหน้า

- ครม. อนุมัติหลักการร่าง พ.ร.บ. ผลิตภัณฑ์สมุนไพร พ.ศ. และร่าง พ.ร.บ. คุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ตามที่ สธ. เสนอ และรับทราบแผนในการจัดทำกฎหมายลำดับรองและกรอบระยะเวลาของร่าง พ.ร.บ. ดังกล่าว

ประเด็นที่ต้องให้ความสำคัญในอนาคต

แนวคิดปัจจัยทางสังคมที่กำหนดสุขภาพ (Social determinants of health)

Source: Dahlgren and Whitehead, 1991

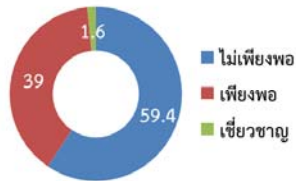
3

Health in All Policies

- เน้นการส่งเสริมทุกภาคส่วนให้มีการสร้างสุขภาพในทุกนโยบาย
- กำหนดทิศทางนโยบายสาธารณะให้มีมิติที่**เกี่ยวข้องกับสุขภาพ** เช่น การทำ HIA และ CHIA เป็นต้น
- สร้าง**การทำงานแบบมีส่วนร่วม**เพื่อลดผลกระทบจากปัจจัยเสี่ยงฯ
- ลด**ปัจจัยเสี่ยง/ส่งเสริมพฤติกรรมสุขภาพ**ที่เหมาะสมตามช่วงวัย:
 - **กลุ่มเด็กเล็ก** ส่งเสริมให้มีพฤติกรรมบริโภคตามหลัก และพัฒนาระบบเฝ้าระวัง/ติดตามภาวะโภชนาการในเด็ก
 - **กลุ่มเด็กวัยรุ่น** ส่งเสริมมาตรการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศที่นำไปสู่โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์/การตั้งครรภ์ไม่พร้อม
 - **กลุ่มวัยแรงงาน** สร้างสภาพแวดล้อมสถานที่ทำงานให้เอื้อต่อการออกกำลังกาย สนับสนุนการใช้มาตรการทางภาษีและควบคุมการโฆษณาผลิตภัณฑ์ที่ก่อให้เกิดผลเสียต่อสุขภาพ
 - **กลุ่มผู้สูงอายุ** พัฒนาระบบการคัดกรองโรค/การจัดทีมสหวิชาชีพเยี่ยมบ้าน

ประเด็นที่ต้องให้ความสำคัญในอนาคต

ระดับคะแนนความรอบรู้ด้านสุขภาพในภาพรวมของ
ประชากรไทย (ตามหลัก 3อ2ส)

ที่มา: กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ, 2557

6

Health Literacy

- สร้างความตระหนักรู้และการเอาใจใส่ต่อสุขภาพให้กับประชาชน
- เน้นส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน และสนับสนุนให้ชุมชนสามารถจัดการสุขภาพได้ด้วยตนเอง
- จัดให้ชุมชนเป็นศูนย์กลางในการถ่ายทอดความรู้ด้านสุขภาพ

7

Health Industry (Medical Hub)

ขับเคลื่อนนโยบายศูนย์กลางทางการแพทย์ที่ไม่ส่งผลกระทบต่อระบบสุขภาพไทย:

- ส่งเสริมการพัฒนาประเทศไทยในการเป็น Academic hub และ Research hub
- กำหนดมาตรการในการบรรเทาผลกระทบต่อนักวิชาการไทย อาทิ การนำรายได้ภาษีจากผลกำไรที่เพิ่มขึ้นของสถานประกอบการไปจัดซื้อครุภัณฑ์
- ส่งเสริมความร่วมมือในการลงทุนร่วมระหว่างภาครัฐและเอกชน (PPP) โดยมีกระบวนการประสานการใช้ทรัพยากรร่วมกัน

